

4 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

UČEBNÍ OSNOVY

4. 2 Vlastivěda

Časová dotace

4. ročník 1,5 hodiny

5. ročník 2 hodiny

Celková dotace na 1. stupni je 3,5 hodiny.

Charakteristika: Předmět vlastivěda je určen pro 4. a 5. ročník 1. stupně. Jeho obsahem jsou vzdělávací témata týkající se člověka, společnosti, vlasti, přírody, kultury a techniky. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, **se světem financí**, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Rozvíjí poznatky, dovednosti a zkušenosti žáků získané v předmětu Prvouka v 1. až 3. ročníku 1. stupně.

Výuka probíhá v kmenových třídách případně v odborných učebnách nebo formou vycházek a exkurzí, v prostředí, které je vhodné k názornému osvojení poznatků. Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností. Výuka je určena všem žákům.

Obsah vzdělávací oblasti Vlastivěda je rozdělen tří tematických okruhů: Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás a Lidé a čas.

Cíle:

Vlastivěda rozvíjí u žáků pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti. Vede žáka k orientaci ve světě informací, v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu, rozšiřuje slovní zásobu v osvojovaných tématech, učí pojmenovávat pozorované skutečnosti a formulovat vlastní názory a myšlenky.

Žáci by měli poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi, respektovat druhé a jednat na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, plnit povinnosti a společné úkoly, utvářet si ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům a hledat možnosti aktivního uplatnění při jejich ochraně, přirozeně vyjadřovat pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí, objevovat a poznávat všechno, co je zajímavá a v čem by mohli v budoucnu uspět, sebevědomě vystupovat a jednat i v méně běžných situacích.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Převládající metody práce jsou názorně demonstrační (pozorování předmětů a jevů, předvádění činností), praktické (návěky pracovních dovedností, práce s pomůckami) a slovní (vysvětlování, diskuse, dramatizace, práce s knihou).

V hodinách vlastivědy učitelé směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žák používá různé metody učení, organizuje a řídí vlastní učení, vyhledává a třídí informace, samostatně pozoruje a porovnává získané výsledky, pozná význam dalšího studia a celoživotního vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů

Žák vnímá problémové situace ve škole i mimo ni, učí se chápat problémy a nesrovnalosti. Vyhledává různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému, a ověřuje správnost řešení problému.

Kompetence komunikativní

Žák využívá široké možnosti informačních a komunikačních prostředků a rozvíjí dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události.

Kompetence sociální a personální

Žák rozvíjí schopnost pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání a zpracování informací, podílí se na stanovení pravidel pro činnost skupiny a sám je dodržuje.

Kompetence občanské

Žák respektuje přesvědčení druhých lidí, snaží se chápat základní vztahy v různých ekosystémech a v souvisejících environmentálních problémech, chápe význam jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku.

Reálné gymnázium a základní škola Otto Wichterleho
Školní vzdělávací program pro ZV Ruku v ruce

Kompetence pracovní

Žák zkoumá vlastnosti materiálů, zná možná zdravotní a hygienická rizika při práci a snaží se je eliminovat, učí se pracovat podle návodu, předem stanoveného postupu a hledá také vlastní postup.

Kompetence digitální

Žák ovládá a využívá digitální zařízení a aplikace při učení. Dále získává, vyhledává, kriticky posuzuje a sdílí data a informace, upravuje digitální obsah, využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci.

V předmětu se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují části vzdělávacích obsahů průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- OSV 1 Rozvoj schopností poznávání:
- OSV 8 Komunikace:
- OSV 11 Hodnoty, postoje, praktická etika:

Výchova demokratického občana (VDO)

- VDO 2 Občan, občanská společnost a stát:
- VDO 4 Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování:

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS) VMEGS

- 2 Objevujeme Evropu a svět:

Multikulturní výchova (MuV) MuV

- 2 Lidské vztahy:

Enviromentální výchova (EV)

- EV 3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí:

Reálné gymnázium a základní škola Otto Wichterleho
Školní vzdělávací program pro ZV Ruku v ruce

	<p>ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam</p> <ul style="list-style-type: none"> • využívá digitální zařízení • získává, vyhledává, kriticky posuzuje a sdílí data <p>ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p> <p>ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p>	<p>Česká republika – povrch, osídlení, historie</p>	
		<p>Lidé kolem nás</p>	
	<p>ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p> <p>ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat</p>	<p>společnost – chování lidí, soužití, ohleduplnost, mezilidské vztahy, pravidla slušného chování, lidské vlastnosti</p>	<p>OSV 7 MuV 2</p> <p>VDO 4</p>

Reálné gymnázium a základní škola Otto Wichterleho
Školní vzdělávací program pro ZV Ruku v ruce

	<p>ČJS-5-2-03 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy</p>	<p>vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky</p>	
		<p>Lidé a čas</p>	
	<p>ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p> <p>ČJS-5-3-02 využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti</p> <p>ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládá a využívá digitální zařízení a aplikace při učení 	<p>orientace v čase – minulost a současnost, způsob života, bydlení, předměty denní potřeby</p> <p>region – báje, mýty, pověsti, regionální památky</p> <p>dějiny jako časový sled událostí – kalendáře, letopočet, generace, režim dne</p> <p>Práce s digitálními technologiemi</p>	<p>Vl 4. ročník Čj 4. ročník Vv, Pv 4. ročník Hv 4. ročník OSV 1</p> <p>digitální kompetence</p>
5.		<p>Místo, kde žijeme</p>	
	<p>ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se</p>	<p>práce s mapou</p>	<p>Prv 3. ročník VMEGS 2, 3</p>

	<p>podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</p> <p>ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy</p> <ul style="list-style-type: none">• získává, vyhledává, spravuje a sdílí data <p>ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam</p> <ul style="list-style-type: none">• získává, vyhledává, spravuje a sdílí data a informace, upravuje digitální obsah	<p>Česká republika – regiony ČR, Praha a vybrané oblasti ČR</p> <p>naše vlast ČR – poloha v Evropě, přírodní podmínky, podnebí, vodstvo, rostlinstvo a živočišstvo, tvářnost krajiny, významná místa a památky</p> <p>významná města, významná zemědělská, průmyslová, rekreační a kulturní střediska, chráněné oblasti, atraktivita cestovního ruchu a rekreace, stav životního prostředí</p> <p>vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí</p> <p>Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování</p>	
--	--	---	--

Reálné gymnázium a základní škola Otto Wichterleho
Školní vzdělávací program pro ZV Ruku v ruce

	<p>ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p> <p>ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p>	<p>Práce s digitálními technologiemi</p>	<p>digitální kompetence</p>
		<p>Lidé kolem nás</p>	
	<p>ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat</p> <ul style="list-style-type: none"> • učí se bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií <p>ČJS-5-2-03 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</p>	<p>nesnášenlivost mezi lidmi lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy</p> <p>Práce s digitálními technologiemi</p> <p>majetek, vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky</p>	<p>MuV 1,2,5 OV 7. ročník</p> <p>digitální kompetence</p>
		<p>Lidé a čas</p>	

Reálné gymnázium a základní škola Otto Wichterleho
Školní vzdělávací program pro ZV Ruku v ruce

	<p>ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p> <p>ČJS-5-3-02 Využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti</p> <p>ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p>	<p>orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období</p> <p>současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny</p> <p>regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost</p>	MeV 4
--	---	---	-------